СТУДЕНТТЕРДІҢ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН (СҒЗЖ) ҰЙЫМДАСТЫРУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

АЛМАТЫ,
2019

АЛҒЫСӨЗ

1. ҚР МСМ "Т.Қ. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы" РММ ғылыми-баспа бөлімі **Әзірлеген және Енгізген.**

2. ҚР "Т.Қ. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы" РММ Ғылыми Кеңесінің "_31_" ___05__2019 _ жыл №_10_ хаттамасымен **Бекітілді және Қолданысқа Енгізілді**.

3. **ӨЗГЕРТУ МЕН ТОЛЫҚТЫРУ ЕНГІЗІЛГЕН**

4.ТЕКСЕРУ

Мазмұны

1. Қолдану саласы .....

2. Жалпы ережелер.....
3. СҒЗЖ негізгі мақсаттары мен міндеттері.....
4. СҒЗЖ жұмысының негізгі міндеттері.....
5. СҒЗЖ ұйымдастыру құрылымы .....
6. СҒЗЖ материалдық қамтамасыз ету .....
7. СҒЗЖ студенттерін ынталандыру шаралары .....
8. Өзгерістер енгізу тәртібі .....

ҚР МСМ «Т.Қ. Жүргенов ат.ҚазҰӨА»
РММ «31_»_05_2019г.
Ғылыми Кеңестің
Шешімімен бекітілген
Хаттама №10

СТУДЕНТТЕРДІҢ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ТУРАЛЫ (СҒЗЖ) ЕРЕЖЕ

1.Область применения

1. Осы ереже "Т.Қ. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы" РММ-де (бұдан әрі - Т. Қ. Жүргенов атындағы ҚазҰӨА) орындалатын студенттердің ғылыми – зерттеу жұмыстарына (бұдан әрі-СҒЗЖ) қойылатын талаптарды белгілейді.
2. Осы Ереже СҒЗЖ-ға тартылған Т. Қ. Жүргенов атындағы ҚазҰӨА-ның барлық құрылымдық бөлімшелерінің жұмысына басшылық жасау үшін міндетті

2.Жалпы ережелер

3. Т.Қ. Жүргенов атындағы ҚазҰӨА студенттерінің ғылыми-зерттеу жұмыстары Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Ғылым туралы" Заңдарына, сондай-ақ білім, ғылым және халықаралық байланыстар саласындағы құқықтық актілерге, Академия Жарғысына, осы Ережеге және Академия ректорының бұйрықтарына сәйкес жүргізіледі.
4. Студенттердің ғылыми-зерттеу жұмысы (СҒЗЖ) жалпы білім беру процесінің бөлігі болып табылады және барлық оқытылатын пәндердің мазмұнына және оқу сабақтарының түрлеріне қосылады.
5. ЖОО-дағы СҒЗЖ жүйесі бірыңғай оқу-ғылыми-өндірістік кешен ретінде кәсіби ғылыми, техникалық және әлеуметтік міндеттерді шығармашылық әдістермен жеке және ұжымдық шеше алатын, практикалық қызметте ғылыми-техникалық прогрестің жетістіктерін қолдана алатын, экономикалық жағдайларда жылдам бағдарлай алатын білікті мамандарды даярлаудың ажырамас құрамдас бөлігі болып табылады..
6. Студенттердің ғылыми-зерттеу жұмысы болашақ мамандарда шығармашылық ойлауды қалыптастырудың, теориялық білімді меңгерудің, зерттеушінің дағдыларын игерудің нысандары мен әдістерінің кешені болып табылады. Тек "тірі" ғылыми-зерттеу жұмысында зерттеу әдістері мен әдістерін игеріп, жаңа сезімді дамытып, өзін-өзі тәрбиелеуге дағдылана алады.

Ғылыми шығармашылық студенттерге ғылыми-зерттеу жұмысының қолданбалы мәнін және оның табыстылық деңгейін, шығармашылық және ғылыми белсенділігін арттыратын пәндердің өзара байланысын көруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, жоғары оқу орындарындағы ғылыми зерттеулердің дамуы оқу процесінің сапасына тікелей әсер етеді: олар студенттердің білім деңгейіне, оқу процесінің құрылымына қойылатын талаптарды өзгертеді, болашақ мамандардың дайындық дәрежесін, олардың практикалық шығармашылық дүниетанымын арттырады..

7. Ақпараттандыру мен оқу процесін зияткерлендірудің дамуына байланысты ғылыми-техникалық ақпарат көлемі тез өсуде. Зияткерлік мәдениетті қалыптастыруды жақсарту, маманның шығармашылық қабілетін және шығармашылық қызмет тұжырымдамасына негізделген педагогикалық технологияны дамыту бағытында білім беру технологияларын жетілдіру қажет. Жоғары оқу орнында оны жүзеге асырудың ең тиімді нысаны-үштұғырлы білім беру процесінің ажырамас бөлігі ретінде СҒЗЖ үздіксіз жүйесі: оқу-тәрбие, ғылыми және практикалық.

8. СҒЗЖ қызметі Академияның ғылыми жұмыстар жөніндегі проректорының жалпы басшылығымен жүзеге асырылады.

3. СҒЗЖ негізгі мақсаттары мен міндеттері

9. Студенттердің ғылыми-зерттеу жұмысының кешенді жүйесін ұйымдастыру мен жүргізудің негізгі **мақсаты** студенттердің оқу процесінде кәсіби-шығармашылық қызметтің негіздерін, ғылыми-зерттеу, жобалау жұмыстарын орындау әдістерін, тәсілдері мен дағдыларын меңгеру арқылы бірыңғай оқу-ғылыми-өндірістік кешен ретінде ЖОО-да жоғары кәсіптік білімі бар мамандарды даярлау деңгейін арттыру, ғылыми шығармашылыққа қабілеттілікті, дербестікті дамыту болып табылады.

10. Студенттердің ғылыми-зерттеу жұмыстарының **міндеттері**.

Студенттердің ғылыми-зерттеу жұмыстарының негізгі міндеттері:

1) студенттердің жеке қабілеттерін, ғылымның, бизнестің және басқарудың әртүрлі салаларындағы іздеу және енгізу қызметін дамыту;
2) шығармашылық, дарынды мамандарды қалыптастыру;
3) ең дарынды студенттерді іріктеу және қолдау;
4) ғылыми шығармашылыққа, перспективалық әзірлемелерді енгізуге, пайдалануға жәрдемдесу, студенттердің үздік ғылыми жұмыстарын жариялауға жәрдемдесу;
5) студенттердің шығармашылығын қолдаудың халықаралық ғылыми және гуманитарлық қорларымен ынтымақтастық, оқыту семинарларын, тренингтер өткізу;
6) студент жастардың әртүрлі шетелдік ғылыми және оқу орындарымен халықаралық байланыстарын дамытуға жәрдемдесу;
7) конференциялар, конкурстар, жиналыстар, форумдар, семинарлар, үйірмелер, клубтар және т. б. ұйымдастыру;

8) студенттерді ынталандыру, марапаттау, Сыйлықтар, атаулы стипендиялар түрінде қолдау;

9) СҒЗЖ қызметін жетілдіру үшін қажетті жаңа түрлі құрылымдық бөлімшелерді құру;

11. Студенттердің ғылыми-зерттеу жұмыстарын ұйымдастырудың формалары мен әдістері оқу процесінің жалғасы және тереңдеуі болып табылады және тікелей кафедраларда ұйымдастырылады. СҒЗЖ мазмұны кафедра бейініне сәйкес келуі тиіс.

12. СҒЗЖ көздейді:

1) ғылыми зерттеулердің, ғылыми рефераттардың элементтері бар зертханалық, курстық және дипломдық жұмыстарды орындау;

2) практикалық және семинар сабақтарына ғылыми ізденіс элементтерін енгізу;

3) оқу, өндірістік және дипломалды практикалар кезеңінде ғылыми-зерттеу сипатындағы нақты тапсырмаларды орындау.

4) студенттік ғылыми үйірмелердегі, клубтардағы, бірлестіктердегі, бюролардағы, шығармашылық шеберханалардағы және т. б. жұмыстар;

5) ҒЗИ мен ҒО шаруашылық келісім-шарт және мемлекеттік бюджет және бастамашылық жұмыстарына қатысу;

6) студенттерді ғылыми шығармашылыққа баулу, олардың арасында магистратураға түсу үшін ең дарындыларды анықтау, Кәсіптік бағдар беру жұмыстарын жүргізу, ЖӘБО ҒӨО-мен өзара іс-қимыл жасау.

13. СҒЗЖ негізгі ұйымдастырушылық-бұқаралық іс-шаралары мыналар болып табылады:

1) студенттік ғылыми конференциялар;

2) республикалық студенттік пәндік олимпиадалар;

3) студенттер шығармашылығының көрмелері;

4) ғылым апталығы;

5) СҒЗЖ ЖОО ішіндегі кезеңі;

6) СҒЗЖ республикалық конкурсы

7) студенттік пікірталастар;

8) жоғары оқу орындары, республикалық, халықаралық пікірсайыстар;

9) дөңгелек үстелдер;

10) жетекші ғалымдармен кездесулер және т. б.

14. СҒЗЖ академияның ҒЗЖ жоспарына сәйкес барлық оқу кезеңінде өткізіледі, жоспарда СҒЗЖ жоспарлау және ұйымдастыру бойынша іс-шаралар, ұйымдастырушылық - бұқаралық және ғылыми-техникалық іс-шаралар, курстар бойынша СҒЗЖ ұйымдастыру жүргізіледі.

Кафедраларда СҒЗЖ бойынша негізгі әдістемелік әзірлемелер ғылыми зерттеулер элементтері бар дипломдық жұмыстарды, зертханалық жұмыстарды және курстық жобаларды (жұмыстарды) дайындау жөніндегі әдістемелік нұсқаулар; рефераттарды дайындау жөніндегі әдістемелік нұсқаулар болып табылады.

15. Кафедраларда оқу процесінде СҒЗЖ ұйымдастыру бойынша келесі құжаттама әзірленеді және бекітіледі:

1) кафедра оқытушылары арасында СҒЗЖ өткізу үшін студенттерді бөлу;

2) студенттік ғылыми үйірмелердің, семинарлардың атауы және олардың жетекшілерінің тізімі;

3) студенттік ғылыми үйірмелердің жұмыс жоспарлары;

4) ғылыми зерттеу элементтері бар курстық және дипломдық жобалар мен жұмыстардың тақырыптары;

5) оқу, өндірістік және дипломалды практикалар кезеңіндегі СҒЗЖ бойынша жеке тапсырмалардың тақырыптары.

4. СҒЗЖ жұмысының негізгі міндеттері

16. Студенттердің жеке және шығармашылық қабілеттерін тәрбиелеу және өзін-өзі жүзеге асыру үшін алғышарттар жасау

1) студент тұлғасын жан-жақты дамытуға, оның объективті өзін-өзі бағалауын қалыптастыруға, шығармашылық ұжымдарда және ғылыми-ұйымдастырушылық қызметте жұмыс істеу дағдыларының әлеуметтік-психологиялық құзыреттілігін алуға жәрдемдесу;
2) студенттердің өз бетінше негізделген пайымдаулар мен қорытындылар жасау қабілеттерін дамыту;
3) студенттерді рационализаторлық жұмысқа және өнертапқыштық шығармашылыққа тарту;
4) отандық және шетелдік тәжірибеге, СҒЗЖ жүйесін жетілдіру мақсатында жүргізілетін әзірлемелердің нәтижелеріне негізделген жастардың ғылыми шығармашылығының әртүрлі нысандарын дамыту және олардың жұмыс істеуі үшін қолайлы жағдайлар жасау.

17. Студенттердің ғылыми шығармашылығы мен практикалық қызметінің органикалық бірлігін жүзеге асыру:

1) студенттердің ғылыми зерттеулерге, практикалық әзірлемелерге және шығармашылыққа қатысу құқықтарын қамтамасыз ету;
2) зерттеулерді орындауға студенттердің, оқытушылар мен ғылыми қызметкерлердің бірлесіп қатысуы;
3) оқу процесіне әр түрлі формада енгізілетін ғылыми-зерттеу жұмысының деңгейін арттыру;
4) жоғары кәсіптік білім берудің мемлекеттік стандартын сақтай отырып, оқытуды дараландыру және оқу процесін қарқындату;
5) ғылыми, оқу-тәрбиелік және практикалық процестердің бірыңғай жүйесі шеңберінде жоғары білім беруді ғылыми және өндірістік қызметпен интеграциялаудың қазіргі нысандарын жетілдіру және жаңаларын іздестіру;
6) белгілі бір проблемаларды тану және әзірлеу шеңберінде ұрпақтар сабақтастығы арнасында ЖОО-дағы ғылыми мектептер мен бағыттарды қолдау және дамыту үшін жағдай жасау.

18. Студенттердің СҒЗЖ іс-шараларына, ұйымдастырушылық және әдістемелік формаларына қатысу нәтижелілігін және бұқаралығын арттыру:

1) қоғам мен мемлекет үшін өзекті ғылыми міндеттерді шешу бойынша жұмыстарды орындау есебінен студенттердің ғылыми зерттеулерінің тақырыптарын дамыту;
2) бұқаралық-ұйымдастырушылық, оның ішінде СҒЗЖ жарысу іс-шараларының нәтижелілігін арттыру;
3) ЖОО-ның профессор-оқытушылар құрамының, ғылыми персоналының студенттердің ғылыми зерттеулерін ұйымдастыру мен оларға жетекшілік етуде уәждемесін және ғылыми-шығармашылық белсенділігін дамыту;
4) СҒЗЖ-ның жаңа ұйымдастырушылық және әдістемелік нысандары мен іс-шараларын, отандық және шетелдік тәжірибенің қазіргі заманғы жағдайында оң және пайдалы тәжірибені анықтау, қорыту, тарату және пайдалану;
5) СҒЗЖ дамыту бойынша қаржыландыру көздерін тарту, іске асыру нысандары мен әдістерін іздеу, жетілдіру.

19. Студенттерді одан әрі кәсіби оқыту үшін неғұрлым тиімді кәсіби іріктеудің нысандарын, әдістері мен тәсілдерін дамытуға жәрдемдесу:

1) ғылыми-зерттеу қызметіне айқын ынтасы бар неғұрлым дарынды және даярланған студенттерді анықтау, олардың шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін қолайлы жағдайлар жасау;
2) магистратурада одан әрі оқу, кафедраларда және ғылыми-шығармашылық зертханаларда жұмыс істеу, ғылыми және ғылыми-педагогикалық кадрларды толықтыру үшін қабілетті жастарды іріктеуге жәрдемдесу;

5. СҒЗЖ ұйымдастыру құрылымы

20. СҒЗЖ ұйымдастыру және жүргізуді бақылауды ғылыми жұмыс жөніндегі Проректор жүзеге асырады.
21.Студенттердің ғылыми жұмысына кафедра, ғылыми жетекші және факультеттің СҒЗЖ жауапты тұлға жауап береді.

22. СҒЗЖ тақырыптары кафедра отырысында бекітіледі. Студент ғылыми жетекшінің қолы қойылған және кафедра меңгерушісі бекіткен ғылыми-зерттеу жұмысына тапсырма алады..
Ғылыми жетекшілерден неғұрлым қабілетті және талантты студенттерді анықтау, білім мен практикалық қызметтің әртүрлі салаларында ғылыми-әдістемелік көмек көрсету талап етіледі.

23. Жетекші кафедраның ғылыми бағыты аясында командаңың әр мүшесіне зерттеу тақырыбын таңдайды. Тақырып жаңалық элементін қамтуы керек, оқушыға кішкене тәуелсіз зерттеу жүргізуге мүмкіндік береді. Тапсырма студенттің жеке басын, оның теориялық немесе эксперименттік жұмысқа бейімділігін ескере отырып анықталады. Жоспарланған жұмыс көлемі СҒЗЖ-ға бөлінген уақыт шеңберіне сәйкес келуі тиіс.
24. СҒЗЖ осы кезеңінің негізгі функциялары: өткізілетін олимпиадаларды, конкурстарды, ғылыми конференциялар мен семинарларды ақпараттық қолдау, конкурстық негізде іріктеу және ҚР БҒМ СҒЗЖ конкурсының республикалық кезеңіне үздік жұмыстарды ұсыну, үздік жұмыстардың грамоталарымен, дипломдарымен, жүлделерімен және сыйлықтарымен марапаттау, сондай-ақ шет елдерде тағылымдамадан өту және Т. Қ. Жүргенов ҚазҰӨА магистратурасында оқу үшін неғұрлым дарынды студенттерді іріктеу болып табылады.

6. СҒЗЖ материалдық қамтамасыз ету

25. Студенттердің кафедраларда, ғылыми-шығармашылық зертханаларда, студенттік ғылыми бірлестіктерде орындайтын ғылыми-зерттеу және жобалау жұмыстарын жүргізуге байланысты қажетті материалдық шығындар белгіленген тәртіппен ЖОО-ға білім беру қызметіне және ғылыми-зерттеу жұмысына арналған бюджеттерден, шарттық жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерге тапсырыстардан, өзге де бюджеттен тыс көздерден түсетін қаражат есебінен жүргізіледі.
26. СҒЗЖ жүйесін қаржыландырудың нысандары мен әдістерін ЖОО заңнамалық және заңға тәуелді актілерге, тиісті министрліктер мен ведомстволардың нормативтік, регламенттеуші және ұсыным құжаттарына және қызметтің нақты шарттарына сәйкес жүзеге асырады.
27. Ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысатын студенттер ЖОО-ның оқу және ғылыми бөлімшелерінің жабдықтарын, аспаптарын, есептеу және өзге де техникасын тегін пайдаланады.
28. ЖОО СҒЗЖ жүйесінің ұйымдастырушылық-бұқаралық іс-шараларын ЖОО қаражаты, сондай-ақ бұл үшін заңды көздерден қосымша тартылған ресурстар есебінен жоспарлайды және өткізеді. Жекелеген нақты іс-шараларды өткізуді қаржыландыру ҚР МСМ бөлетін қаражат есебінен жүзеге асырылуы мүмкін

7. СҒЗЖ студенттерін ынталандыру шаралары

29. СҒЗЖ-ның жұмыс істеуі мен дамуы ғылыми-зерттеу жұмысына қатысатын студенттерді, оқытушылар мен қызметкерлерді, студенттердің ғылыми жұмысын басқаруды ынталандыру тетіктерін жетілдіруді көздейді. Ынталандырудың негізгі нысандары:

1) оқытудың әртүрлі кезеңдерінде білімді бағалау (сынақтар, емтихандар және т. б.) кезінде ғылыми жұмысты орындау процесінде алынған нәтижелерді есепке алу;
2) ғылыми жұмыстарды жариялағаны және сақтағаны үшін көтермелеу;
3) мемлекеттік ғылыми және атаулы стипендияларды, әртүрлі ұйымдар мен қорлар құрған стипендияларды және т. б. алу үшін ең дарынды студенттерді ұсыну;
4) үздік студенттік жұмыстарды конкурстарға, көрмелерге және жеңімпаздарды марапаттауды көздейтін басқа да ұйымдастырушылық-бұқаралық іс-шараларға ұсыну;
5) әртүрлі отандық және шетелдік ғылыми форумдарға қатысу үшін студенттерді іссапарға жіберу;
6) Қазақстан Республикасының жетекші оқу-ғылыми орталықтарында немесе шетелде оқуға немесе тағылымдамадан өтуге арналған ұсынымдар;
7) магистратурада оқуға арналған ұсыныстар.

30. Ғылыми-зерттеу жұмысында және СҒЗЖ жүйесін ұйымдастыруда қол жеткізген табыстары үшін студенттер, профессорлық-оқытушылық және ғылыми қызметкерлер құрмет грамоталарымен, дипломдармен, бағалы сыйлықтармен марапатталуы, ақшалай сыйлықтармен марапатталуы, беделді көрмелерге, конференцияларға, конкурстарға қатысуы үшін жіберілуі мүмкін.

31. Белсенді ғылыми-зерттеу жұмысын жақсы үлгеріммен үйлестіретін студенттерді Академияның Ғылыми кеңесі магистратураға түсуге ұсынуы мүмкін, оған басқа тең жағдайларда басым қабылдау құқығы беріледі. Бұл ретте магистратураға қабылдау кезінде халықаралық және халықаралық конкурстарда танылған жұмыстар мен ғылыми жарияланымдар Ғылыми рефераттар ретінде есептелуі мүмкін.

8. Өзгерістер енгізу тәртібі

32. Ережеге өзгерістер қажеттілігіне қарай енгізіледі. Бұл ереже жаңасына ауыстырылғанға дейін жарамды.

Ғылыми- баспа бөлім басшысы **Кульшанова А.А.**

Келісілді:
Ғылыми жұмыс жөніндегі проректор Халыков К.З.
Ғылыми-зертеу институтының басшысы Еркебай А.С.
Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлімі Жаксылыкова М.Б.

Заң бөлімінің басшысы Сейтбекова Г.Д.

Келісім парағы

№	Лауазымы	Аты-жөні	Күні	Қолы	№_Өзг.